

AUKTORISOITUJEN KÄÄNTÄJIEN TUTKINTOLAUTAKUNTA/
EXAMENSNÄMNDEN FÖR AUKTORISERADE TRANSLATORER

Tutkinto/Examen 13.12.2008

Från svenska till finska/Ruotsista suomeen

Ekonomi/Talous

Uppdrag/Toimeksianto:

**Översätts för det aktuella svenska bolagets finländska systerbolags behov./
Käännetään ko. ruotsalaisen yhtiön suomalaisen sisaryhtiön tarpeisiin.**

MARKNADSDOMSTOLEN

DOM

2005:34

2005-11-22

Dnr B 8/04

KÄRANDE

Konsumentombudsmannen (KO),
118 87 STOCKHOLM

SVARANDE

ViaSat AB, Box 17104,
104 62 STOCKHOLM
Ombud: advokaterna Mats Hugoson och Ulrika Jensen,
Gernandt & Danielsson Advokatbyrå KB, Box 5747,
114 87 STOCKHOLM

SAKEN

avtalsvillkor avseende digital-TV

DOMSLUT

Marknadsdomstolen förbjuder ViaSat AB vid vite av fyrahundratusen (400 000) kr att vid erbjudande av digital-TV-abonnemang till konsumenter för enskilt bruk på sätt som skett tillämpa följande villkor:

"Avtalet gäller för den abonnemangsperiod som anges i avtalet. För avtal tecknade efter den 31 augusti 2002 gäller att om uppsägning inte sker senast 30 dagar före gällande abonnemangsperiods utgång, förlängs avtalet automatiskt med ett år i taget med samma uppsägningstid."

eller väsentligen samma villkor.

YRKANDEN M.M.

KO har yrkat att Marknadsdomstolen vid vite förbjuder ViaSat AB (ViaSat) att vid erbjudande av digital-TV-abonnemang till konsumenter för enskilt bruk tillämpa villkoret

”Avtalet gäller för den abonnemangsperiod som anges i avtalet. För avtal tecknade efter den 31 augusti 2002 gäller att om uppsägning inte sker senast 30 dagar före gällande abonnemangsperiods utgång, förlängs avtalet automatiskt med ett år i taget med samma uppsägningstid.”

eller väsentligen samma villkor.

ViaSat har bestritt yrkandet.

BAKGRUND

ViaSat bedriver försäljning av abonnemang på digital-TV till konsumenter. ViaSat är ett företag inom den internationella mediekoncernen MTG AB (MTG). MTG har verksamhet i drygt 30 länder runt om i världen. MTG är den största fri- och betal-TV-operatören i Skandinavien och Baltikum samt den största kommersiella radiooperatören i Norden.

ViaSat erbjuder tre olika programpaket, Bas-, Silver och Guld-abonnemang. Årskostnaden för de olika abonnemangen inklusive korthyra är, för Bas-abonnemanget 1 686 kr, för Silver-abonnemanget 2 286 kr och för Guld-abonnemanget 4 086 kr. Guld-abonnemanget har det bredaste programutbudet och kostar därför mest. Bindningstiden vid köp av digitalbox är 24 månader och vid tecknande av abonnemang utan att köpa box 12 månader.

Avtalen med konsumenter regleras i ”Hyres- och abonnemangsavtal allmänna bestämmelser” (Allmänna Bestämmelser). I Allmänna Bestämmelser, punkten 11, med rubriken ”avtalstid och upphörande”, återfinns påtalat villkor.

ViaSat införde den aktuella bestämmelsen i september 2002.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Parterna har anfört i huvudsak följande.

KO

Tastal/
Harifrån

Allmänt

Ett flertal konsumenter har kontaktat KO och uppgivit att de sagt upp sitt abonnemang på digital-TV-paket när det varit mindre än 30 dagar kvar av abonnemangsavtalet och då mot sin vilja blivit bundna av abonnemanget i ytterligare ett år. Det aktuella villkoret medför ett betydande problem för de konsumenter som abonnerar på kabel- eller satellit-TV-paket.

Grund och omständigheter

Lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden (AVLK) gäller för avtalsvillkor som näringsidkare använder när de erbjuder varor, tjänster eller andra nyttigheter till konsumenter. Enligt 3 § kan en näringsidkare förbjudas att använda ett avtalsvillkor som med hänsyn till priset och andra omständigheter är oskäligt mot konsumenten, under förutsättning att ett förbud är påkallat från allmän synpunkt eller annars ligger i konsumenternas eller konkurrenternas intresse.

Enligt förarbetena till AVLK är ett avtalsvillkor typiskt sett oskäligt mot konsumenten om det med avvikelse från gällande dispositiva rättsregler åstadkommer en sådan snedbelastning i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet, att en genomsnittligt sett rimlig balans mellan parterna inte längre föreligger. Det skall vara fråga om en avvikelse som ger näringsidkaren en förmån eller berövar konsumenten en rättighet. En totalbedömning av avtalets verkningar görs, varvid såväl priset som övriga avtalsvillkor måste beaktas.

ViaSat tillämpar det påtalade avtalsvillkoret gentemot ett stort antal konsumenter. Liknande villkor används dessutom i viss utsträckning av andra näringsidkare och över åren har KO mottagit ett stort antal anmälningar riktade mot liknande villkor. Det måste därför anses påkallat från allmän synpunkt att det yrkade förbudet meddelas.

Enligt allmänna avtalsrättsliga principer upphör ett tidsbundet avtal att gälla när den tid som stipuleras i avtalet löpt ut och parterna inte agerar aktivt för att förlänga det. Det villkor som nu är ifråga brukar betecknas negativ avtalsbindning och accepteras endast i undantagsfall. I förarbetena till marknadsföringslagen (1995:450), MFL, anges som exempel på sådana undantag när parterna sedan tidigare står i ett avtalsförhållande med varandra och det därigenom måste framstå som klart vad som gäller mellan dem. Som typiska fall anges när det är fråga om att förnya eller förlänga tidigare ingångna avtal, till exempel en prenumeration, ett abonnemang eller något annat liknande avtal där det objektivt sett kan anses ligga i kundens intresse att förlänga avtalet.

Takän/
Hit

I aktuellt fall är det visserligen fråga om att förlänga ett tidigare ingånget avtal om abonnemang. Vid bedömningen av om det ligger i konsumentens intresse att förlänga avtalet utan aktiv handling, bör beaktas vilken typ av produkt det är fråga om, priset för förlängningen och vilken period som förlängningen avser. I förevarande fall är det fråga om en produkt som kan uppgå till en total årskostnad om 4 086 kr, vilket är ett relativt betydande belopp. Automatisk förlängning innebär också konkurrensbegränsande inlåsnings effekter eftersom det leder till att konsumenter som inte observerar villkoret hindras från att göra en jämförelse med andra alternativ på marknaden. Enligt KO:s mening är det alltså inte fråga om en sådan förlängning av avtalet där det objektivt sett kan anses ligga i konsumentens intresse med automatisk förlängning med bunden avtalstid.

Den konsument som säger upp avtalet när mindre än 30 dagar återstår av avtalsperioden blir således bunden av avtalet i ytterligare 12 månader. Det innebär att konsumenten kan vara bunden av avtalet i närmare 13 månader efter uppsägningen vilket måste anses oskäligt betungande för denne och innebära en snedbelastning i avtalsförhållandet. Den omständigheten att det saknas möjligheter för konsumenten att frånträda avtalet under så lång tid som ett år, trots att exempelvis konsumentens personliga omständigheter förändras, medför ytterligare en snedbelastning i avtalsförhållandet. Det torde vara fullt möjligt att i stället teckna ett nytt tidsbundet eller tillsvidareavtal med konsumenten innan det gamla löpt ut.

Sammanfattningsvis anser KO att villkoret är oskäligt eftersom det med avvikelse från allmänna avtalsrättsliga principer inte upphör att gälla när den tid som stipuleras i avtalet löpt ut, att många konsumenter uppfattar avtalet som tidsbegränsat, vilket i och för sig är korrekt, men inte inser att avtalet aktivt måste sägas upp viss tid innan det löper ut för att inte förlängas automatiskt och att konsumenten då blir bunden av avtalet för en i sammanhanget